

بسم الله الرحمن الرحيم

گزیده نظرات و بیانات

مراجع معظم تقلید و علمای بزرگوار

پیرامون

حوزه های علمیه خواهران

روابط عمومی و امور بین الملل

اردیبهشت ۹۳

حضرت امام خمینی رحمه الله عليه

مقام معظم رهبری مد ظله العالی

آیت الله العظمی مکارم شیرازی دامت برکاته

آیت الله العظمی صافی گلپایگانی دامت برکاته

آیت الله العظمی سبحانی دامت برکاته

آیت الله العظمی نوری همدانی دامت برکاته

آیت الله العظمی مظاهری دامت برکاته

آیت الله العظمی وحید خراسانی دامت برکاته

آیت الله العظمی جوادی آملی دامت برکاته

آیت الله العظمی علوی گرگانی دامت برکاته

آیت الله مقتدایی حفظه الله

حجت الاسلام والمسلمین جمشیدی دامت توفیقاته

آیت الله سید احمد خاتمی حفظه الله

حجت الاسلام مروی زید عزه

آیت الله محمدی (همدان) دامت توفیقاته

آیت الله ایمانی (فارس) دامت توفیقاته

آیت الله ناصری (اصفهان) حفظه الله

آیت الله طباطبایی (اصفهان) دامت توفیقاته

حجت الاسلام والمسلمین نکونام (چهارمحال) زید عزه

آیت الله صفایی بوشهری (بوشهر) دامت توفیقاته

آیت الله شبستری دامت توفیقاته

آیت الله طبرسی دامت توفیقاته

آیت الله یزدی دامت توفیقاته

آیت الله مومن دامت توفیقاته

آیت الله حائری شیرازی دامت توفیقاته

آیت الله سید علی اصغر دستغیب دامت توفیقاته

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقام علمی و تحصیل زنان در اسلام

یکی از روشن ترین مواضع اسلام، جانب داری اصولی از علم آموزی، توسعه آموزشی و گسترش دانش افزایشی در بین زنان است. با یک نگاه کلی به نظام معارف الهی اسلام، به خوبی در می یابیم که جانب داری ها و دفاعیات اسلام از تحصیلات و آموزش زنان در مقایسه با سایر مکاتب فکری، فلسفی و دینی جهان بی نظیر است.

از آنجا که حق آموزش و تحصیل، از حقوق طبیعی و فطری انسانی محسوب شده و هیچ ارتباطی با زنانگی و مردانگی ندارد، اسلام نیز با نگرش متین و متقن برای حق تحصیل و آموزش زن و مرد ارزش بسیار ویژه ای قائل شده است.

اسلام در ارزش گذاری نامحدود برای تحصیل علم برای بانوان شاخصه هایی همچون قیدهای زمان، مکان و ... با بیاناتی مختلف برداشته است و از جمله آنها قید جنسیت درتعلیم و تعلم را با تعبیر «طلب العلم فریضه علی کل مسلم و مسلمه»^۱ از میان برداشته است.

از طرف دیگر زندگی زنانی که هم چون ستاره در آسمان مکتب اسلام درخشیده و راه را نشان می دهند، گواه صادقی بر این معنی است که نه تنها نفس تحصیل علم و تعلم برای زنان، بلکه تعلیم و آموزش آنان از امور بسیار مؤکد و شریف محسوب می شده است. «به شهادت تاریخ، یکسال از مدت اقامت حضرت علی (ع) و خانواده اش در کوفه می گذشت که گروهی از بانوان خردمند و بزرگوار کوفه به محضر ایشان پیغام فرستادند که ما شنیده ایم حضرت زینب (س) نیز مانند مادر بزرگوار خود، حضرت فاطمه (س) دارای قدرت، علم و دانش فراوانی است و اگر اجازه بدهید برای بهره برداری از خرمن دانش او به حضورش برسیم. علی (ع) نیز با این درخواست موافقت فرمود و زنان کوفه در محفل درس و تفسیر قرآن حضرت زینب (س) شرکت جستند»^۲

مرحوم علامه امینی، روایت مفصلی از حضرت فاطمه (س) نقل می کند، مبنی بر این که زنی از زنان مدینه، بر درب خانه ایشان آمده و پشت درب ایستاده و سؤالات اعتقادی و دینی خود را مطرح کرده است. و فاطمه (علیها السلام) مدت طولانی بر روی پاهای مبارک ایستاده و با صبری جمیل و رویی گشاده به سؤالات او پاسخ می فرمودند و لکن کار به جایی رسید که دیگر زن از سؤال کردن مجدد شرمند شد، ولی وجود مبارک حضرت فاطمه (س) برای آنکه زن احساس شرم و حیا نکند برای او حدیث مفصلی را نقل فرمود و در آن از نعمت ها، بهجت ها، خیرات و برکاتی که بر بیان معارف الهیه و تعلیم علم مترتب می شود، خبرهای شگفت آوری را بازگو فرمود.^۳

در بعضی از روایات اسلامی نیز، برتری علمی بعضی از زنان نسبت به مردان خاطر نشان شده است: «... فَرَّبَ إِمْرَهُ أَفْقَهُ مِنْ رَجُلٍ...»^۴ چه بسا زنی که از مردی فقیه تر است.

حتی درباره دوران ظهور حضرت مهدی (ع) روایاتی است که از منتهای قدرت علمی، توانایی و غلبه عقلی زنان سخن گفته و به مبرز بودن زنان در عرصه فقهت و دین شناسی در آن دوران شهادت می دهند، چنانچه امام باقر (ع) می فرمایند: «و توتون الحکمه فی زمانه، حتی ان المره لتقضى فی بیتها بکتاب الله تعالی و سنه رسول الله»^۵ در زمان حضرت مهدی (عج) حکمت به قلوب مردم روی می آورد، تا آنجا که زنان در خانه ها با کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) قضاوت می کنند.

در دیدگاه اسلام از آنجا که زنان علاوه بر این که خود در عالم هستی و حیات اجتماعی جایگاهی استقلالی دارند، در مقام تربیت مردان نیز می باشند، لذا برای فراهم کردن زمینه نظری و عملی پیشرفت های علمی و تعالی عقلی ایشان، اهمیت ویژه ای قائل شده است. به تعبیر اسلام شناس بزرگ قرن، امام خمینی (ره): «اسلام می خواهد زن و مرد رشد داشته باشند ... اسلام به زن خدمتی کرده است که در تاریخ چنین سابقه ای ندارد ... زن یک انسان بزرگ است و مربی جامعه است. ... او مظهر تحقق آمال بشر است».^۶

بنابراین طبیعی است که باید به تعلیم و تربیت مربی اهتمام بیشتری ورزید، تا بنیاد تربیت آحاد جامعه راسخ تر گردد و اگر علم آموزی زنان در نظرگاه دین، با اهمیت تر از علم آموزی مردان نباشد، کمتر از آنها نیست. با یک نگاه کلی به مجموعه معارف اسلامی می توان دریافت که جانب داری های گسترده دین اسلام از علم آموزی زنان، حتی ماورای جانب داری های قانونی و حقوق اسلام از این امر است. زیرا یکی از علائم و مشخصات اصلی مذهب تشیع، اکرام به زنان و نیک رفتاری با ایشان می باشد.

«من شرائط الإمامیه، الیقین و أداء الأمانه إلى البر و الفاجر و الإحسان إلى النساء...»^۷

برای هر کس که رشحه ای از بحر تفقه در دین نصیب برده باشد، این مطلب عیان تر از آفتاب است که از مهمترین مصادیق اکرام و احسان به زن، این است که زمینه دریافت بزرگترین تحیت و کرامت یعنی علم را برایش فراهم نماید.

۱- مصباح الشریعه ص ۱۳

۲- خصلتص الزینبیه ص ۲۷

۳- بحارالانوار ج ۴۳ ص ۳

۴- وسائل ج ۸ ص ۱۲۵

۵- بحار الانوار ج ۵۲ ص ۳۵۲

۶- صحیفه نور ج ۶ ص ۱۸

۷- بحار الانوار ج ۱۰ ص ۴۰۵

زمینه فراگیری علوم دینی برای بانوان از دیر باز فراهم بوده و هست در این عرصه بانوانی همچون بانوی یگانه مجتهده امین که خود از شاگردان علمای بزرگ بود و شاگردان زیادی را در فراگیری علوم و مکتب اهل بیت علیهم السلام تربیت نمود پرورش یافت. سیر تعلیم و تعلم خواهران در این مکتب ادامه پیدا کرد تا اینکه همزمان با پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام خمینی ره نیاز به وجود مدارس علمیه خواهران بیش از پیش احساس گردید از این رو شورای عالی حوزه علمیه قم در تاریخ ۱۳۷۵/۱۲/۱۰ مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران را تاسیس کرد تا تحولی شگرف در حیات معنوی و مادی زن مسلمان ایرانی بوجود آورد.

جزوه پیش رو نظرات مراجع عظام تقلید و علمای بزرگوار پیرامون حوزه های علمیه و تحصیل خواهران در مکتب ناب اسلام و اهلیت علیهم السلام میباشد.

حضرت امام خمینی قدس الله نفسه الزکیه:

نقش زن در جامعه بالاتر از نقش مرد است

شما تربیت کننده مردها هستید، قدر خودتان را بدانید اسلام قدر شما را می داند

از شماست که مردان و زنان بزرگ تربیت می شود

خانم ها همدوش با سایر برادران در تحصیل علم و عرفان و فلسفه و تمام شعب علم ، فعالیت می کنند

مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه ای مدظله العالی:

نکته ی آخر در مورد پدیده ی خواهران طلبه است ، خیلی پدیده عظیم و مبارکی است، هزاران عالم، پژوهشگر، فقیه و فیلسوف در حوزه های علمیه خواهران تربیت شوند، این چه حرکت عظیمی بود... حضور دانشمندان اسلامی زن در عرصه های

مختلف - مثل حضور دانشمندان فرزانه و فهمیده دانشگاهی زن که متدین و متشرع هستند- اثرات بسیار عظیمی را در دنیا میگذارد، آبروست برای انقلاب.

بانوان باید خوب درس بخوانند البته هدف نهایی درس خواندن بانوان تنها مجتهد شدن یا فیلسوف شدن نیست ممکن است عده ای علاقه اش را داشته باشند ف استعدادش را داشته باشند وقتش را هم داشته باشند ، عده ای هم نه آشنایی با معارف اسلامی و قرآنی است که میتوانند برای خود آنها و برای دیگران مورد استفاده قرار بگیرد.

آیت الله العظمی مکارم شیرازی:

حوزه‌های علمیه خواهران شجره طیبه‌ای رو به نمو است

کار در حوزه های علمیه خواهران جهاد فی سبیل الله است.

تشکیل حوزه‌های علمیه خواهران ضرورت دارد

آیت الله العظمی صافی گلپایگانی:

بر اساس آیات قرآن کریم در تحصیل علم، آشنایی با معارف اهل بیت(ع) و دستورات

دینی و قرآن مجید تفاوتی میان زن و مرد وجود ندارد.

تعلیم فرهنگ اسلام به بانوان ضروری است و بانوان باید به این فرهنگ افتخار کنند.

آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی:

تأثیر تبلیغ دین از سوی خواهران مبلغه در میان بانوان که با زبان خودشان سخن می‌گویند، بسیار بیشتر از تبلیغ دین از سوی مبلغانی از جنس دیگر است. برای مردان و زنان باید مبلغان از جنس خودشان تربیت شوند.

آیت‌الله العظمی نوری همدانی:

انقلاب زمینه بروز شایستگی های بانوان را فراهم کرد در فضای انقلاب اسلامی راه ترقی، تکامل و تعلیم و تربیت بانوان تا رسیدن به اجتهاد باز شده است.

میزان برتری، علم، تقوی و جهاد است و ارتباطی به زن یا مرد بودن ندارد. انسان محتاج به تربیت است و برای تربیت بانوان نقش مهم‌تری نسبت به آقایان دارند.

آیت‌الله العظمی مظاهری:

هر چه در توان داریم باید به توسعه مدارس علمیه خواهران اهمیت بدهیم مدارس علمیه خواهران درخشندگی خاصی دارند. حوزه‌های علمیه خواهران سابقه خوبی در نظام دارند مدارس علمیه خواهران مربوط به امام زمان(عج) است.

خواهران طلبه بسیار برای جامعه مفید هستند .

حوزه های خواهران برای جمهوری اسلامی یک شجره ی طیبه است

آیت الله العظمی وحید خراسانی:

برای تربیت نسوان مملکت ، اوجب و اصلح از رجال هستند. زن ها در مردها هم اثر دارند، غالب مردها تحت تاثیر زن ها هستند. اگر زنی نماز اول وقت بخواند در شوهر او هم اثر می کند. اگر زن ها عوض شوند آن وقت ۲ اثر دارد، اول در مورد زنان و بعد در مورد رجال.

آیت الله العظمی جوادی آملی:

مردان جامعه همان احتیاجاتی را دارند که زنان دارند و به منظور پرهیز از اختلاط باید خانم ها اداره امور مربوط به خود را به دست گیرند و تمام نیازهای مربوط به زن ها را خود زن ها انجام دهند.

زنان باید این واجب مطلق را که مقدمات آن تحصیلی است به دست آورند و این مطالبه رسمی جامعه زنان شود.

آیت الله العظمی علوی گرگانی:

باید از میان بانوان، افرادی وارسته و شایسته تربیت کنید و آنها را در جامعه مطرح کنید.

اگر خانم ها به خانم ها موعظه دهند، اثرش بیشتر است و در نتیجه حوزه های علمیه خواهران در امر به معروف و نهی از منکر موفقیت بیشتری دارد.

در تمام رشته‌ها هر جا بانوان قدم گذاشته‌اند، با علاقه بیشتری به انجام کارها پرداخته‌اند و تلاشی مضاعف از خود نشان داده‌اند.

آیت الله مقتدایی ریس شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران :

حوزه های علمیه وابسته به امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف است و همه طلاب سرباز آن حضرت هستند.

برخی از بانوان طلبه در هر محله و منطقه‌ای که زندگی می‌کنند مانند خورشید می‌درخشند و احکام، مسائل اعتقادی، علوم حدیث و امور تربیتی را به خانواده‌ها و دختران جوان می‌آموزند.

بانوان طلبه، مقتدرانه وارد عرصه تبلیغ شوند

خدمت در حوزه‌های علمیه افتخار است

جامعه نیازمند خواهران طلبه فاضل و عالم است

امام راحل(ره) عنایت ویژه‌ای به تحصیل دینی بانوان داشتند

حجت‌الاسلام والمسلمین جمشیدی مدیر حوزه های علمیه خواهران:

تکیه‌گاه حوزه‌های علمیه خواهران مراجع تقلید هستند

هدف حوزه‌های علمیه خواهران در مرحله اول توجه به کانون خانواده است

خواهران طلبه طلایه‌داران عفاف و حجاب هستند

در تاریخ، بانوان با فضیلتی بودند که نام و اثرشان به نیکی برده می‌شود.

خواهران طلبه در عرصه تعلیم و تربیت در سطوح مختلف اعم از آموزش و پرورش و

آموزش عالی و مراکز علمی و تبلیغی به صورت پر فروغ می‌درخشند.

آینده سازان کشور در مدارس علمیه خواهران تربیت می‌شوند

آیت‌الله سید احمدخاتمی:

پایه‌گذار حوزه‌های علمیه خواهران و برادران پیامبر اکرم (ص) است

حجت‌الاسلام مروی معاون ارتباطات حوزوی دفتر مقام معظم رهبری:

باید تلاش کنیم تا زمینه تحصیل خواهران در علوم حوزوی بیشتر شود.

آیت‌الله محمدی نماینده ولی فقیه در استان همدان:

منصب پیامبری و امامت منحصر به مردان است اما عصمت و ولی‌الله بودن منحصر به مردان نیست.

آیت‌الله اسدالله ایمانی نماینده ولی فقیه در استان فارس:

اسلام فراگرفتن دانش را در انحصار مردان و یا گروه خاصی قرار نداده است.

در مسیر انبیا و پیامبران می‌بینیم که در کنار هر مرد موفق یک زن موفق نیز حضور

داشته است که توفیق مردم با زمینه‌سازی زن بوده است.

آیت الله ناصری (اصفهان) :

حوزه های علمیه خواهران از برکات انقلاب و عنایات مقام معظم رهبری مدظله العالی هستند. هرکجایی که علم ، عالم و متعلم در روایات است ، مرد و زن را هر دو شامل میشود خواهران در حوزه هم از سربازان امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف هستند. خواهران طلبه زنان جامعه را به وظایف اجتماعی ، فرزند داری ، شوهر داری ، خانه داری ، عفت و نجابت تذکر میدهند

آیت الله طباطبایی امام جمعه اصفهان:

یکی از مزایای جمهوری اسلامی مدارس علمیه خواهران هستند
نظمی که در حوزه های علمیه خواهران هست دقیق تر و بهتر از حوزه های برادران است

حجت الاسلام والمسلمین عاملی نماینده ولی فقیه در استان اردبیل:

خواهرانی که مجهز به سلاح علم هستند نسلی بزرگ از دامنشان پرورش مییابد
خواهران طلبه تمام معظلات فرهنگی را میتوانند از بین ببرند.

حجت الاسلام والمسلمین نکونام نماینده ولی فقیه در استان چهارمحال و بختیاری:

سرمایه گذاری در حوزه های علمیه خواهران سرمایه گذاری برای تربیت انسان است.
گسترش حوزه های علمیه خواهران حرکتی در راستای تقویت ارزش های دینی است.

آیت الله صفایی بوشهری :

حوزه های علمیه خواهران ادامه دهنده رسالت حضرت زهرا سلام الله علیها هستند.

مدارس علمیه خواهران بیت الزهرا هستند.

حوزه های علمیه خواهران مانند خورشید هستند.

گسترش حوزه های علمیه خواهران یک امر ضروری است.

آیت الله شبستری :

تربیت خواهران طلبه بالاترین خدمت و خیلی ارزشمند است.

آیت الله طبرسی :

تقویت حوزه های علمیه خواهران یک امر ضروری است.

بانوان طلبه بعنوان سربازان حضرت زهرا سلام الله علیها ارزش های زهرایی را در

جامعه حفظ کنند.

خواهران طلبه باید علوم و حیانی را به خوبی فرا گیرند و به دیگران نیز بیاموزند.

آیت الله یزدی :

شرایط کنونی دنیا ایجاب میکند که آن خانمی که خانه داری میکند در کنار آن به

تحصیلات علوم دینی هم پردازد این کار در تربیت فرزند و زندگی بهتر و خدمات

عمومی موثر است.

آیت الله مومن :

انشالله در آینده ای نزدیک شاهد فضایی از میان خواهران در رشته های مختلف علوم دینی خواهیم بود

باید بین خواهران مجتهد و فیلسوف داشته باشیم و زمینه تحصیل را برای کسانی که استعداد خوبی دارند فراهم کنیم

آیت الله حائری شیرازی:

خانم ها مقام منیع دارند و میتوانند در جامعه نقش بدیعی داشته باشند

آیت الله سید علی اصغر دستغیب:

حوزه های علمیه خواهران همچون چشمه های جوشانی هستند که زلال معرفت از آنها به درون هر خانه ای جازی شده و یکایک اعضای خانواده را سیراب می کند

جایگاه تربیت مربیان نمونه از بین بانوان ، حوزه های علمیه خواهران می باشد

گسترش حوزه های علمیه خواهران در تحول فرهنگ جامعه و دفع تهاجم فرهنگی بیگانگان نقش مهمی را ایفا می کند